

AW
ARCHITECTUURWIJZER

ARCHITECTUURREIS MADRID

DONDERDAG 5 OKTOBER T.E.M.
ZONDAG 8 OKTOBER 2017

INHOUD

Architectuur in overvloed	p. 3
Museo del Prado	p. 4
CaixaForum Madrid	p. 5
Medialab Prado	p. 6
Museo Reina Sofia	p. 7
Atocha station	p. 8
Escuelas Pias bibliotheek	p. 9
IBM kantoorgebouw	p. 12
Bankinter kantoorgebouw	p. 13
Girasol appartementsgebouw.....	p. 14
Castellana 81	p. 15
Maravillas gymnasium	p. 16
Santa Ana y la Esperanza	p.17
Hedendaagse architectuur in Madrid	p. 20
Medisch centrum San Blas	p. 21
Emilio Tuñón, Spaans architect met Limburgse banden	p. 23
Regionale archieven en bibliotheek Joaquin Leguina	p. 24
Museo de Colecciones Reales	p. 25
Madrid Rio	p. 30
Arganzuela voetgangersbrug	p. 31
Matadero Madrid.....	p. 33
Cineteca	p. 34
Casa del Lector	p. 34
Sociale huisvesting Mirador	p. 38
Sociale huisvesting Carabanchel	p. 39
Jose Hierro bibliotheek	p. 40
Museo ABC	p. 41
Mercado de Barceló	p. 42
BBVA kantoorgebouw	p. 43
Praktisch	p. 46
Colofon	p. 46

ARCHITECTUUR IN OVERVLOED

Met zijn 6.400.000 inwoners is Madrid de vijfde grootste stad/stadsregio van Europa, na Moskou, Istanbul, Londen en Parijs. Een van de belangrijkste ontwikkelingen voor Madrid is de aanleg van de Gran Vía, een boulevard met Haussmann-allure uit de eerste helft van de twintigste eeuw (1929). Een andere belangrijke ontwikkeling is de aanleg van het uitgebreide metrostelsel (vanaf 1919).

Dergelijke grote werken lieten Madrid toe om ook onder het Francoregime te groeien. Maar de suburbane wijken waarmee Madrid in omvang toenam, dreigden slaapsteden te worden. Intense programma's proberen dat te verhelpen. Madrid heeft aandacht voor de periferie, voor de Madrileen die woont in de rand en werkt in het centrum. Het openbaar vervoer is daarom blijven uitbreiden. Rond de knooppunten ontstaan er nieuwe voorzieningen om de suburbs leefbaar en levendig te houden. Zo zijn er opvallend veel buurtbibliotheken in Groot-Madrid, vaak met een bijzondere architectuur. Denk bijvoorbeeld aan de José Hierro-bibliotheek van Abalos & Herreros.

Meer nog dan een metropool is Madrid vandaag dus een metropolitaan netwerk of een stadsregio. Dat brengt ook problemen met zich mee. Zoals in andere (wereld) stadsregio's is er een druk op de publieke ruimte, door commerciële ontwikkelingen. Er is de sociale segregatie waar Madrid maar niet vanaf geraakt. En zoals in heel Spanje sloeg de crisis van 2007-2008 er hard toe. Dat dwong heel wat architecten(bureaus) om op een andere manier te denken: op een kleinere schaal, zowel qua omvang van de projecten als qua omvang van het bureau. De crisis gaf het startsignaal voor alternatieve ruimtelijke praktijken, zoals tijdelijk gebruik van leegstaande oude gebouwen.

Qua heroriëntering van het architectenberoep verschilt Madrid niet veel van Berlijn en Rotterdam: in de marges van de grote – soms gefaalde – projecten bloeit een andere visie op ruimte en een andere architectuur.

De bekendste nog levende architect die in Madrid gewerkt heeft, is Rafael Moneo. Hij liep stage bij de Madrileense modernist Sáenz de Oiza. Van Moneo – die ook decaan was van de Harvard architectuurfaculteit – bezoeken we het gerenoveerde Atochastation en de uitbreiding van het Prado. Op Campus Arenberg in Heverlee tekende Moneo de universiteitsbibliotheek, een herbestemming van een oud klooster. Voor Moneo gaat architectuur meer over continuïteit dan over radicale vernieuwing; het valt op dat hij veel renovaties doet.

Vóór Moneo maakten naast Sáenz de Oiza vooral de mede-modernisten Gutiérrez Soto, Fisac, Higuera, de la Sota en niet-Madrileen Coderch het mooie weer in Madrid. Ná Moneo kwam o.a. Emilio Tuñón in beeld. Tuñón, die vroeger samenwerkte met de vroeg overleden Mansilla, heeft nog voor Moneo gewerkt.

Een belangrijk recent project is Madrid Río, van het Nederlandse bureau voor stedenbouw en landschapsarchitectuur West 8. Madrid Río is een groot park bovenop een drukke verkeersader en geeft Madrid de waterkant waar elke grootstad recht op heeft. Aan het zuidelijke eind van het park ligt Matadero, een groot cultureel centrum in een voormalige slachthuis.

De architecturale mix in Madrid is meer dan boeiend.

Museo del Prado

Paseo del Prado
Rafael Moneo Vallés
2000-2007

Het hoofdgebouw van het Museo del Prado is oorspronkelijk ontworpen door architect Juan de Villanueva, voor een bureau voor natuurwetenschappen. Dat was in 1785, tijdens het bewind van koning Carlos III. In de negentiende en twintigste eeuw onderging dit prachtige gebouw - dat op de erfgoedlijst staat - verschillende renovaties en werd het een museum.

Door het steeds toenemende bezoekersaantal zag de instelling zich aan het begin van de eenentwintigste eeuw genoodzaakt om opdracht te geven voor een uitbreidingsproject, om zo de tentoonstellingsruimte te vergroten. De prestigieuze architect Rafael Moneo verbond het gebouw van Villanueva met een nieuw complex, dat ook de gerenoveerde gebouwen van het Jerónimosklooster omvat. Een glazen dak verbindt het kloostergebied visueel met de lagere delen en zorgt voor natuurlijk daglicht in de hele ruimte. De verbinding tussen de twee gebouwen wordt verborgen voor blikken van buitenaf door een groen platform dat aansluit bij de aangrenzende botanische tuin.

Het nieuwe bakstenen gedeelte heeft de oppervlakte vergroot met meer dan 16.000m² die gebruikt wordt voor verschillende activiteiten die gerelateerd zijn aan de tentoonstelling en het behoud van de Prado-collecties.

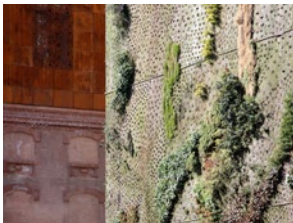
CaixaForum Madrid

Paseo del Prado 36
Herzog & de Meuron
2003-2008

Tussen 1899 en 1916 bouwden architecten Jesús Carrasco en José María Hernández de elektriciteitscentrale Mediodía. Het was een bakstenen gebouw met de typische decoratieve details van de neo-Mudéjar-architectuur van het Madrid van de late negentiende eeuw.

In 2003 gaf Stichting la Caixa de winnaars van de Pritzker-prijs, Herzog & de Meuron, de opdracht om dit oude gebouw in het stadscentrum te renoveren en te verbouwen als cultureel centrum CaixaForum. De restauratie bestond niet alleen uit werkzaamheden aan de originele gevel, hij werd ook vastgemaakt aan het nieuwe gebouw, waardoor de oppervlakte nu vijf keer groter is dan voorheen. De buitenplint van het oude gebouw werd verwijderd en het nieuwe bouwwerk is van de grond verheven om het een zwevend effect te geven. Het niveau van de ingang is nu een groot stedelijk plein dat voortvloeit uit het straatlandschap, met een grote verticale tuin ontworpen door Patrick Blanc. Het gebouw is bereikbaar via een metalen wenteltrap vanaf dit plein.

De tentoonstellingszalen zijn gerangschikt rond een andere draaitrap, wit in dit geval, die uitmondt in het café op de bovenste verdieping. Daar kan je genieten van een schitterend uitzicht op de botanische tuin aan de andere kant van de Paseo del Prado.

Medialab Prado

Calle Alameda 15
Langarita-Navarro arquitectos
2007-2013

In het gebouw van een voormalige Belgische houtzagerij, vlakbij de Paseo del Prado, bevindt zich tegenwoordig het Medialab, een ruimte die sinds 2013 gebruikt wordt voor onderzoek, productie en verspreiding van digitale cultuur.

Met zijn klassieke gevel is dit gebouw een van de weinige overblijvende voorbeelden van industriële architectuur in het hart van Madrid. Het is gebouwd in de eerste helft van de twintigste eeuw door architect Manuel Álvarez Naya en was een van de eerste constructies in gewapend beton van de stad.

Met dit project zijn Langarita - Navarro architecten een stapje verder gegaan dan het conventionele concept van renovatie. Een scala aan apparaten en faciliteiten is aangepast aan het gebouw en is binnen zo gegroepeerd dat de nieuwe ruimte volledig voldoet aan de hedendaagse eisen. Om mogelijke beperkingen voor toekomstige transformaties van de binnenkant tot een minimum te beperken, werd gebruik gemaakt van lichte, gelede bouwsystemen die verwijderd kunnen worden. Ze hebben geen enkele kans onbenut gelaten om het geïnstalleerde materiaal nuttig te maken voor het onderzoek en de activiteiten van de creatieve gebruiker, zoals de zonwering die ook dienstdoet als projectiescherm en de achtergevel die gebruikt wordt als digitale muur.

Museo Reina Sofía

Ronda de Atocha 2

Jean Nouvel

1999-2005

Het Museo Reina Sofía opende officieel de deuren in 1986. Het bevindt zich in het gerenoveerde gebouw van het Algemeen Ziekenhuis van Madrid, vlakbij het Atocha-station. Het dateert uit de late achttiende eeuw en is van de hand van architecten José de Hermosilla en Francisco Sabatini.

De uitbreiding voor de achtergevel, ontworpen door Jean Nouvel, sluit het blok af met drie delen die onderling een nieuwe binnenplaats vormen. Het nieuwe gebouw heeft een openbare ruimte gecreëerd voor de stad, een plaza, overdekt met een stevig dak en behept met een statige stedelijke uitstraling. Dit dak vormt een overkoepelende vleugel die het oude gebouw niet raakt, waardoor er een opening van een meter overblijft om natuurlijk daglicht door te laten. Het idee voor het project ontstond uit de nood aan een ruimte om nieuwe initiatieven, activiteiten en tentoonstellingen te ondersteunen. De faciliteiten omvatten een bibliotheek met een spectaculaire houten inrichting, twee auditoria, een restaurant en twee nieuwe ruimtes voor tijdelijke tentoonstellingen.

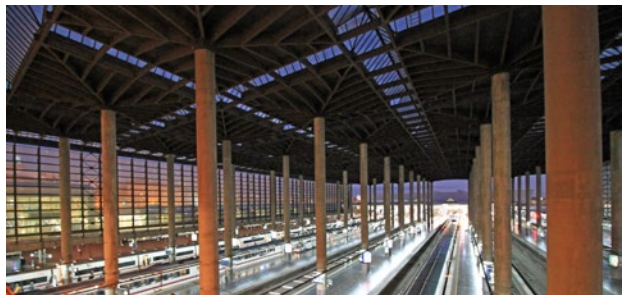

Atocha station

Paza Emperador Carlos V
Rafael Moneo Vallés
1984-1992, 2001-2010

Rafael Moneo, winnaar van de Pritzker-prijs in 1996, is de bedenker van de twee projecten voor de uitbreiding van het centraal gelegen Atocha-station, een van de belangrijkste spoorwegknooppunten van Spanje. Tussen 1984 en 1992 onderging de originele negentiende-eeuwse metalen constructie met bakstenen gevel een moeizame renovatie en uitbreiding. Een nieuwe uitbreiding tussen 2001 en 2010 vervolledigde het project. Met deze complete transformatie werd de passagierscapaciteit van het station verviervubbeld. Het werd een belangrijk knooppunt voor de metro, stoptreinen en langeafstandstreinen en er kwam een winkelcentrum en een parking. Een van de eerste uitdagingen voor het project was het implementeren van het oude stationsgebouw in het nieuwe complex. De architect besloot om de originele constructie en buitenmuren te behouden en die zo opnieuw de prominente rol van toegangszone toe te bedelen. Binnen legde hij een tropische tuin aan. Toen de werkzaamheden klaar waren, werd dit toegangsniveau afgezonderd van het stadsverkeer, wat een nieuwe voetgangersroute opleverde.

Voor de eerste uitbreiding, met onder andere de aanleg van het station voor stop- en langeafstandstreinen, moesten moeilijke obstakels overwonnen worden, zoals het aanpassen van de bestaande spoorlijnen, perrons en niveaus. Dit gebeurde door middel van een orthogonaal raster dat de twee ruimtes met elkaar verbindt met een licht stalen dak, ondersteund door smalle betonnen zuilen die voldoende daglicht doorlaten. De tweede uitbreiding richtte zich op een verdere toename van de passagierscapaciteit. Er werd een nieuwe spoorwegzone aangelegd met vijftien nieuwe spoorwegen en acht perrons van tien meter breed. De stalen constructie is wit geverfd om hem te onderscheiden van de eerste uitbreiding en heeft een complex dak met grote ramen.

Escuelas Pías bibliotheek

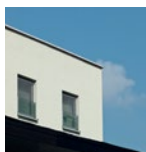
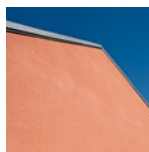
Calle Tribulete 14
Linazasoro & Sánchez
Arquitectura
1996-2004

Dit gerestaureerde gebouw in de wijk Lavapiés is opgenomen in de lijst van Spaans Historisch en Cultureel Erfgoed. Oorspronkelijk maakte het deel uit van een kerkelijk complex uit 1729, met een grote school en een kerk. Het originele project, ontworpen door de architecten Francisco Ruiz and José Álvarez, bestond uit een kerk met zijkapellen en een indrukwekkende koepel. De hoofdgevel en de buitendraagmuren zijn bewaard gebleven. In 1936 werd het complex geplunderd en kort daarna gesloopt. Jarenlang bleef het liggen, vergeten en verlaten, tot de stadsraad van Madrid besloot om de ruïnes te restaureren en er een openbare bibliotheek van te maken.

De stad stelde José Ignacio Linazasoro aan als architect. Ondanks de nieuwe stedelijke context handhaafde hij het oorspronkelijke uiterlijk van het gebouw. Het bouwproject omvat de restauratie, renovatiewerken en een stuk nieuwbouw. Onder de nieuwe faciliteiten in het complex vinden we onder meer universiteitszalen en een bibliotheek met een hedendaags ontwerp, opgetrokken te midden van de ruïnes. De werken werden voltooid met de herontwikkeling van het aangrenzende plein tot foyer voor het nieuwe project.

Binnen heerst een karakteristieke, schaduwrijke sfeer die tot leven komt door natuurlijk daglicht dat door de ruïnes naar binnen sijpelt. Dat geeft een diep doordringend effect dat kenmerkend is voor deze renovatie. Sommige details, zoals de ramen in de nieuwe zuidelijke muur, herinneren aan Louis Khans minutieuze oplossing voor de ramen van de Exeter Academy Library en het Fisher House.

Uw gevel, onze specialiteit!

- **Gecertificeerde buitengevelisolatiesystemen**
- **Organische gevelpleisters voor een strakke afwerking**
- **Minerale gevelpleisters met een matte look**
- **Buitenverven**
- **Uw kleur op maat**

Jarenlange
expertise

Totaal-
oplossingen!

Uw specialist in ruwbouw!

- Metselmortels, betonmortels en dekvloermortels
- Mortels en beton voor alle bouwprojecten
- Technische mortels
- Tegellijmen

IBM kantoorgebouw

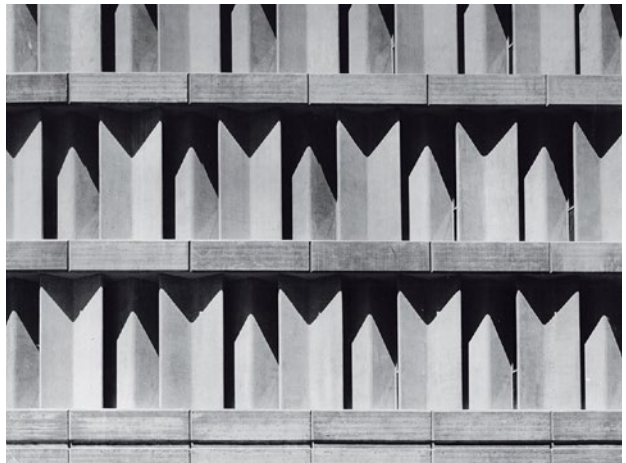
Paseo de la Castellana 4

Miguel Fisac Serna

1966-1968

Dit markante gebouw bevindt zich op een steenvorp van Plaza de Colón en biedt uitzicht op de noord-zuid-ruggengraat van Madrid centrum: Paseo de la Castellana. Het gebouw beslaat het volledige trapeziumvormige hoekperceel; zijn volume werd aangepast aan de uitlijning van de straat. De ingang op de gelijkvloers is verder naar achter geplaatst om bebouwbare oppervlakte te winnen.

Architect Miguel Fisac volgde het model van de Amerikaanse kantoren uit de jaren '60 met flexibele werkplekken die ontdaan zijn van overbodige compartimenten. Hij concentreerde o.a. toiletten en kleedkamers aan de achterzijde, om zo de rest van de plattegrond vrij te houden voor open kantoorruimtes. De werktafels van het personeel stelde hij op in een enkele ruimte die vorm kreeg door een bouwkundig raster van betonnen pilaren. Dit verlangen naar ruimtelijke vrijheid ging gepaard met een door de architect waargenomen behoefte aan een krachtige, uniforme verlichting die de gemeenschappelijke werkruimtes overspoelde. Dit idee inspireerde hem om voorgespannen betonnen balken met holle secties te gebruiken voor een ingenieus muursysteem dat de hele gevel beslaat. De loutere combinatie van deze stukken zorgt voor een regelmatig ritme van leegtes en vullingen, een duidelijk signaal naar de buitenwereld over de aard van het gebouw, terwijl tegelijkertijd een zee aan natuurlijk licht het gebouw binnenstroomt.

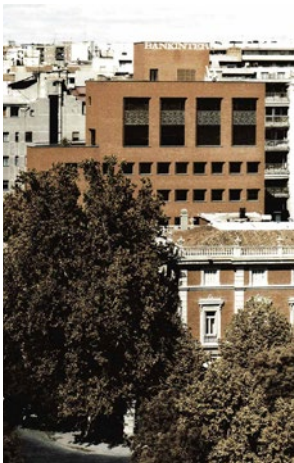

Bankinter kantoorgebouw

Calle del Marqués del Riscal 13
Rafael Moneo Vallés
1973-1976

Dit gebouw maakt deel uit van een bijgebouw van het voormalige herenhuis van de Markies van Santa Cruz de Mudela, ontworpen door architect Lorenzo Álvarez Capra aan het einde van de negentiende eeuw.

Het nieuwe bouwwerk, ontworpen om het hoofdkantoor van de bank te huisvesten, torent majestueus uit boven de plaats waar ooit de tuin was. Moneo, die de stedelijke context nooit uit het oog verliest, scheidde de nieuwe constructie van de aangrenzende gebouwen met een imposante stenen muur die een zekere formele kracht uitstraalt. Deze manier van stadsvormgeving doet denken aan het vakbondsgebouw van Francisco de Asís Cabrero en Rafael Aburto.

Girasol appartementengebouw

Calle de José Ortega y
Gasset, 23
José Antonio Coderch
1964-1966

Dit emblematische appartementsgebouw is een van de weinige werken van de gerenommeerde Catalaanse architect José Antonio Coderch in Madrid. Met dit magnifieke project, waarin oriëntatie een doorslaggevende rol speelt, verdedigde de Spaanse CIAM-vertegenwoordiger en TeamX-lid zijn opvattingen over moderne architectuur.

Het besluit om de beschikbare grond optimaal te benutten had een grote invloed op de complexe diagonale positie van de toren op de hoek en op de gedifferentieerde aanpak van de ruimte in elk appartement.

De woningen, door de architect ontworpen als onafhankelijke ruimtes binnen het complex, zijn van elkaar gescheiden door een muur die door het hele blok loopt, van de binnenplaats naar de voorgevel aan de Calle Lagasca, met karakteristieke balkons die verder naar achteren liggen om overdag zoveel mogelijk zonlicht toe te laten.

De indeling van de appartementen valt ook op door de duidelijke afscheiding tussen de privéruimtes en de gemeenschappelijke delen. De glooiende rode muur rond de voorgevel is de belangrijkste expressieve blikvanger. De verticaal aangebrachte keramische tegels springen in het oog door een secuur georkestreerd spel van kleuren en houten rasters bij de balkons, dat de rest van het gebouw met een gevoel van lichtheid overspoelt.

Castellana 81

Paseo de la Castellana 81
Francisco Javier Sáenz de Oiza
1971-1981
Ruiz Barbarin Arquitectos
2017

Castellana 81 is een blikvanger van het moderne Madrileense stadslandschap. Deze magistrale wolkenkrabber in het financiële district is het meesterwerk van Francisco Javier Sáenz de Oiza, een van de hoofdrolspelers van de twintigste-eeuwse Spaanse architectuur. Via een wedstrijd sleepte hij de opdracht in de wacht voor de bouw van de Madrileense kantoren van de toenmalige Banco de Bilbao.

Referentiepunten voor het bankgebouw waren onder meer het Johnson Wax-gebouw van Frank Lloyd Wright en het Knights of Columbus-gebouw van Kevin Roche. Het ontwerp moest talloze technische obstakels overbruggen, waaronder ook de ligging boven een treintunnel, waar het gebouw de hoogte in gaat via twee betonnen kernen met gangen en faciliteiten. Deze pilaren ondersteunen platformen uit voorgespannen beton die om de vijf verdiepingen herhaald worden en tussenverdiepingen dragen die gebouwd zijn op een metalen constructie. De cortenstalen vliesgevel met afgeronde hoeken heeft een opvallende okergele kleur – een schril contrast met de gebruikelijke kilheid van hoge gebouwen.

Gmp, de huidige eigenaar, gaf Ruiz Barbarin Arquitectos de opdracht het bankgebouw om te vormen tot all round kantoorgebouw. De werken omvatten onder meer een uitgebreide renovatie van de binnenruimtes en faciliteiten. Door vergaande maatregelen is het gebouw veranderd in een van de meest duurzame en efficiënte gebouwen van zakelijk Madrid, met aanzienlijke daling van het energieverbruik.

Maravillas gymnasium

Calle de Joaquín Costa 21
Alejandro de la Sota Martínez
1960-1962

Turnzaal Maravillas is een van de meesterwerken van twintigste-eeuwse architectuur en het belangrijkste referentiepunt voor meerdere generaties Spaanse architecten. Het hoogteverschil van 12m tussen de bovenste ingang van de school en de straat Calle Joaquín Costa vormde in eerste instantie een grote uitdaging voor de architect, die gedwongen was om verspringende afsluitingsmuren te bouwen om de benodigde grond voor de sportvelden terug te winnen.

Alejandro de la Sota gebruikte lange metalen spanten om de speelvelden te overspannen, de speelplaats van de school uit te breiden en verschillende klaslokalen te vormen. Deze lokalen, iets dieper gelegen dan de gevel om meer natuurlijk daglicht binnen te laten in de turnzaal, maken gebruik van de kromming van de spanten voor hun auditoriumachtige indeling.

Binnen vormt de doordachte inzet van hout een mooi contrast met de industriële materialen in de gevel. De briljante architecturale compositie van deze verhoging zorgt ervoor dat het gebouw naadloos opgenomen wordt in het straatbeeld.

Santa Ana y la Esperanza

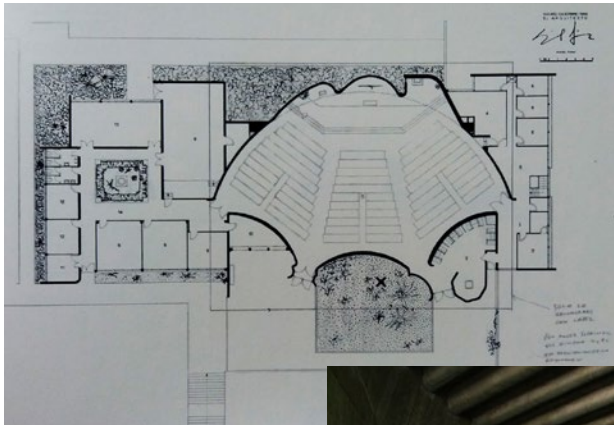
Calle de la Cañada 35

Miguel Fisac Serna

1965-1966

Miguel Fisac was een van de boegbeelden van de twintigste-eeuwse Spaanse religieuze architectuur. Dit parochiecomplex, volledig uit beton opgetrokken, toont een ontzettende culturele expressie. Het is een meesterwerk van modernisme en professionaliteit. Op basis van de nieuwe liturgische instructies van het Tweede Vaticaans Concilie bedacht de architect een ongebruikelijke lay-out in een opstelling rond het altaar. Doel: de parochianen aanmoedigen om actief deel te nemen.

Met een gebogen muur boven het altaar en drie imposante holle ruimtes die overeenkomen met de verschillende momenten van de liturgie legde hij de nadruk op de heilige aard van het ontwerp. Het kenmerkende Fisac-dak, gebouwd met voorgespannen betonnen balken, verraadt de sterke invloeden van Le Corbusier en versterkt het krachtige uiterlijk van dit complex.

Project Zoersel
uitvoerder Marc Michiels

PV faciliteit | Genk
uitvoerder Dekkers Genk

Polyvision | Genk
uitvoerder Dekkers Genk

Project Moerbeke-Waas
uitvoerder Ferket Dakwerken

Firestone
BUILDING PRODUCTS
NOBODY COVERS YOU BETTER.™

Firestone
BUILDING PRODUCTS
NOBODY COVERS YOU BETTER.™

www.firestonebpe.com • info@fbpe.be

Firestone RubberGard™

The EPDM reference

Erkend verdeler / Distributeur agréé

CPE Genk · Vaartstraat 11 · 3600 Genk · tel. 089 62 95 63
CPE Schoten · Wijtschotbaan 7 · 2900 Schoten · tel. 03 658 43 65
CPE Overpelt · Leon Bekaertlaan 4 · 3900 Overpelt · tel. 011 34 09 30
CPE Herstal · 1ère Avenue 45-47 · 4040 Herstal · tel. 04 220 97 70
CPE Melle · Brusselsesteenweg 188a · 9090 Melle · tel. 09 210 59 79
CPE Sint-Niklaas · Industriepark-West 61 · 9100 Sint-Niklaas · tel. 03 760 09 60

www.cpe.be • info@cpe.be

HEDEENDAAGSE ARCHITECTUUR IN MADRID

Naast de iconen van de obligate starchitects (Nouvel, Johnson, Pei, Pelli, Foster – het Caixa Forum van Herzog & de Meuron is wat subtieler en de Mirador van MVRDV wat gedurfter) zijn er behoorlijk wat kwalitatieve werken van hedendaagse Spaanse architecten te vinden in Madrid.

Rafael Moneo kwam al eerder aan bod. Hij is de bekendste nog levende architect die ten minste een deel van zijn leven in Madrid gewerkt heeft. De generaties architecten ná Moneo die wereldwijd doorbraken met projecten in Madrid zijn grofweg in twee groepen onder te verdelen: de tectonische architecten en de pragmatisten.

De tectonische architecten – zoals Emilio Tuñón en Alberto Campo Baeza – werken nog het meest in de Zuid-Europese traditie van Moneo. Tuñón heeft nog voor Moneo gewerkt. Belangrijke gebouwen van (Mansilla+) Tuñón zijn de Colecciones Reales en het Archivo Regional in de oude El-Aguilabrouwerij. Alberto Campo Baeza is gevestigd in Madrid, maar hij bouwde er niet veel meer dan het helwitte Casa Cala.

De pragmatisten bouwen (zogezegd) goedkoop en/of op basis van diagrammen. Alejandro Zaera, geboren in Madrid, werkte nog voor Rem Koolhaas/OMA. Net zoals Farshid Moussavi, zijn partner in het ondertussen ter ziele gegane Foreign Office Architects (FOA), ontwierp hij mee aan Koolhaas' nooit gebouwde maar wel bekende ZKM-gebouw. Niet lang daarna - medio jaren 1990 - tekende FOA de ferryterminal in de baai van Yokohama in Japan, om zo wereldwijd door te breken met een spectaculaire computerarchitectuur. In Madrid bouwde FOA het sociaal huisvestingscomplex Bamboo Building en het Institute for Legal

Medicine dat nooit helemaal klaar geraakte en nu een een spookachtige aanwezigheid is in de buurt van de luchthaven.

Waar Zaera nog twijfelt tussen pragmatisme en een experimentele computerarchitectuur, daar is het werk van Abalos & Herreros rechtstreeks gestoeld op de pragmatistische filosofie van de Amerikanen William James en John Dewey. Inaki Abalos, auteur van het indrukwekkende boek *The Good Life*, is evenzeer een theoreticus, maar met Juan Herreros bouwde hij een aantal mooie projecten, ook in Madrid. Cedric Price prees hun afvalverwerkingssite aan de rand van Madrid als zijnde revolutionair. Kersten Geers en David Van Severen (OFFICE KGDVS) zijn grote fans. Ze hebben nog gestudeerd onder Abalos & Herreros en stelden in 2016 mee een boek samen met stukken uit het archief van het Spaanse duo. De José Hierro-bibliotheek is het bekendste gebouw van Abalos & Herreros in Madrid. Intussen zijn Inaki Abalos en Juan Herreros aparte bureaus opgestart.

Een bureau als Nieto Sobejana verzoent het beste van de twee werelden: tectoniek en pragmatisme. In Madrid is vooral hun Barcelo Centre (met bibliotheek, sportinfrastructuur en een tijdelijke markt) de moeite waard.

Op de grotere schaal is er Madrid Río, van West 8. Aan het zuidelijke eind van dit park ligt de Matadero, een indrukwekkend cultureel centrum in wat vroeger een slachthuis was. Het volgende stuk land naast de Manzanares is door Ricardo Bofill omgevormd tot een heel wat monumentaler park dan het zwierige Madrid Río: het Parque Linial de Manzanares. In de jaren 1990 bouwde Bofill ook een groot congrescentrum in Madrid.

Roel De Ridder

Medisch centrum San Blas

Calle Poblatura del Valle 13
Estudio Entresitio
2005-2007

San Blas is het eerste van drie gezondheidscentra met hetzelfde grondplan. Het begon met een wedstrijd voor twee centra, met hetzelfde budget en hetzelfde functionele programma, in San Blas en in Usera. De beide sites liggen in redelijk irrelevante omgevingen met anonieme sociale woningbouw. Villaverde volgde na een nieuwe wedstrijd.

Estudio Entresitio won de initiële wedstrijd met een concept voor een "plaatsloos gebouw". Een groot gevoel van formele + functionele + conceptuele autonomie was nodig om het gebouw eender waar te kunnen inplanten. Om het ruimtelijke gevoel binnenin te benadrukken, vertrok estudio. entresitio van het - op Le Corbusier gebaseerde - idee van "verzoening van tegenstellingen". Het gesloten en zware beeld dat de buitenkant geeft, gaat over in een open en licht concept voor binnen.

Het programma voor het gezondheidscentrum is uitgebreid uitgewerkt op het gelijkvloers. De verschillende ruimten zijn ingedeeld op een onregelmatig achthoekig rooster. Dertien patio's liggen in een zigzagpatroon tussen de publieke en private lokalen, langs drie parallelle (niet-) gangen. Er is een non-stop visuele continuïteit door de verschillende lokalen en de patio's, wat een groot gevoel van ruimte geeft.

Het ontwerpproces vormde een uitdagende evenwichtsoefening tussen gebruik, gevoel en geometrie. Het tweelingproject San Blas - Usera won o.a. de 2012 ArchDaily Prize for healthcare architecture.

EMILIO TUÑÓN
SPAANS ARCHITECT MET LIMBURGSE BANDEN

In 2015 kwam Tuñón naar België in het kader van de Francqui Leerstoel die UHasselt, Faculteit Architectuur en Kunst aan hem uitreikte. Architectuurwijzer nodigde hem uit voor een lezing in C-mine cultuurcentrum. Deze lezing vormde een belangrijke aanzet om dit jaar voor Madrid te kiezen als bestemming van onze jaarlijkse architectuurreis.

In 1992 richtte hij samen met Luis Mansilla het bureau Mansilla + Tuñón Architects op in Madrid. Hun projecten wonnen prijzen in Europa, Noord-Amerika en Azië. Zo mochten ze de Mies van der Rohe Award 2007 in ontvangst nemen voor het Museum van de Hedendaagse Kunst in León. Na het overlijden van Mansilla in 2012 gaat Tuñón verder onder de naam Emilio Tuñón Architects.

Tuñón maakte naam met enkele grote culturele projecten. Op zijn palmares staan prestigieuze en bekroonde musea, in belangrijke historische settings. Daarbij valt telkens op hoe zorgzaam Tuñón omgaat met de bestaande omgeving en de stedelijke waarden.

De Spaanse architect laat zich inspireren door een essay van Emilio Lledó, *The framework of beauty and the desert of architecture*, uit 1984. In deze filosofie heeft architectuur een dubbele inbedding: het heeft zowel een plaats in de natuur als in de cultuur. De mens wordt geconfronteerd met het lot dat de natuur hem oplegt en probeert daar impact op uit te oefenen. Hij beeldt zichzelf in dat hij de natuur kan beïnvloeden en vindt zo ‘vrijheid’ uit. De mens worstelt om zijn plaats te vinden bij de opbouw van de andere wereld: de cultuur, een tweede – zuiver menselijke – natuur. Cultuur begint waar natuur eindigt.

Emilio Tuñón verenigt in zijn werk een verwondering voor wat gegeven is – de natuur, de stedelijke context, ... – en een verwondering voor wat de mens kan maken. Spanningen tussen natuur en cultuur zijn prominent aanwezig, zowel in de vorm en de materialiteit van het project als in de relaties met de omgeving.

Tuñón is professor aan de universiteit van Madrid. Ook andere universiteiten – Princeton, Harvard, Lausanne, ... – verwelkomen hem graag als gastprofessor.

Regionale archieven en openbare bibliotheek Joaquín Leguina

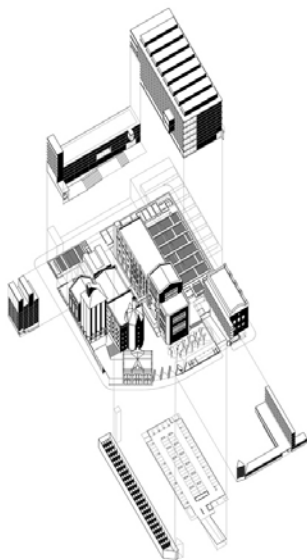
Calle de Ramírez de Prado 3
Mansilla + Tuñón Architects
1997-2002

De regionale archieven van Madrid en de openbare bibliotheek zijn het resultaat van een wedstrijd uit 1994. Inzet: de renovatie en ombouw van het vroeg twintigste-eeuwse gebouwencomplex van de El Águila-brouwerij in een bibliografisch centrum voor het bewaren en verspreiden van kennis.

Dit project werd gebouwd op een geïsoleerde plek naast het Delicias-station in het zuidoostelijke deel van de stad. Het was bedoeld om de leegte te vullen tussen de vrijstaande gebouwen van architect Eugenio Jiménez Corera in het oude brouwerijcomplex, om een verbinding te creëren tussen de nieuwe en de gerenoveerde bouwwerken en om de stedelijke omgeving nieuw leven in te blazen.

De ruimte van 40.000m² is onderverdeeld in verschillende modules. De bibliotheek is gevestigd in de voormalige industriële silo's, de koeler en de mout- en gerstmagazijnen aan de westkant. Het voormalige administratiegebouw geeft onderdak aan het Wettelijk Depotkantoor. Een deel van het regionale archieven-programma bevindt zich in een nieuw gebouw dat onderverdeeld is in verschillende niveaus voor opslag van boeken en administratie.

De nieuwe witte betonnen gebouwen zijn voorzien van een dubbele schil van aluminium glaskoepels en doorzichtig glas wat leidt tot een scherp contrast met de materialiteit van de oude bakstenen fabrieksgebouwen.

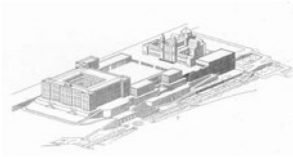
Museo de Colecciones Reales

Cuesta de la Vega

Mansilla + Tuñón Architects
2002-2015

Dit gebouw aan de oostkant van de Almudena-kathedraal maakt deel uit van het architectuurlandschap rond het Koninklijk Paleis.

Mansilla + Tuñón Architects won in 2002 de ideeënwedstrijd voor dit project. De bouw startte in 2006 na de aanpassing van het Madrid Masterplan die nieuwe werken in deze historische zone mogelijk maakte.

De simpele, compacte samenstelling van het gebouw genereert ruimtes met een lineaire structuur. Let op het contrast tussen licht en zwaar dat deze structuur oproept dankzij de constante opeenvolging van leegtes en solide componenten in de gevel.

Het museum houdt de continuïteit van het kathedraalplein vast, terwijl het aan de andere kant uitkijkt over de rivier en de tuinen van het paleis. De ruimtes zijn verdeeld over zes ondergrondse verdiepingen die verbonden zijn via loophellingen. De echte bouwkundige uitdaging lag echter in de steunmuur van 35 meter. Dit probleem werd opgelost met betonnen pijlers die het hoogteverschil tussen de tuin en het plein overbruggen. Het gebouw is net als de funderingen gemaakt van gewapend beton.

AirMaster® Sphere

A Tarkett Company

THE ULTIMATE
FLOORING EXPERIENCE

AirMaster® Sphere

A Tarkett Company

THE ULTIMATE
FLOORING EXPERIENCE

Madrid Río

Parque de la Arganzuela
West 8, Burgos & Garrido
2005-2011

Dit project heeft meerdere internationale prijzen voor stedenbouw in de wacht gesleept. Het betreft de stedelijke vernieuwing van het zuidwestelijke deel van de binnenstad van Madrid, gebaseerd op de aanleg van een gigantisch park langs de oevers van de Manzanares.

Het project werd mogelijk toen de belangrijkste ringweg van de stad, de M-30, ondergronds werd gelegd. Dit ambitieuze stadsvernieuwingsproject strekt zich uit van de Francesesbrug tot het zuidelijke knooppunt van de M-30. Het verbindt de twee zijden van de rivier die voorheen gesplitst waren door de M-30 opnieuw met elkaar. Deze groene gordel van 9 km omvat beboste gebieden, fietspaden, sportvelden, culturele locaties en cafés. Langs de rivier ligt een natuurspad dat langs opmerkelijke bruggen loopt zoals de Arganzuela voetgangersbrug van Dominique Perrault.

Hoewel West 8 de materialen met uiterste zorg uitkoos, met afwisselende stijlen en texturen, overheerst grijs graniet in nagenoeg het hele project, waardoor het beeld ervan samensmelt met de rest van de stad.

Arganzuela voetgangersbrug

Parque de la Arganzuela
Dominique Perrault
Architecture
2005-2011

De beroemde hedendaagse Franse architect en planner Dominique Perrault begon dit interessante project aan de oever van de Manzanares in Zuidoost-Madrid kort na de start van het Olympisch Tenniscentrum. De opdracht maakte deel uit van het complexe stadsvernieuwingsproject Madrid Río. De constructie bestaat uit twee grote buisvormige voetgangersbruggen die net niet in elkaars verlengde liggen. Ze bieden een nieuwe toegang tot het Arganzuela-park en verbinden twee oevers van de rivier die voorheen gescheiden waren door de M-30 ringweg.

Dankzij deze twee platformen is een nieuwe voetgangersroute van 1.600m² naar de binnenstad ontstaan, met een gezamenlijke lengte van 278 m en breedtes van 5 tot 12 m. Het schroefvormige bouwwerk bestaat uit twee stalen spiralen die elkaar diagonaal kruisen. Daardoor ontstaat een frame voor het metalen net dat de voetgangers bescherming biedt tegen de zomerzon. Dit poreuze omhulsel tovert de binnenzijde om tot een wandelpad dat overdag schaduwrijk is en 's avonds oplicht als een gigantische lantaarn.

MATADERO MADRID

Het voormalige slachthuiscomplex Matadero bevindt zich op een terrein van 12 hectare naast de Manzanares. De renovatie van dit industriële complex werd in 2012 bekroond met de FAD Architecture Award. Samen met het Madrid Río-project, heeft het een grote stedelijke regeneratie in de omgeving van het Arganzuela-park op gang gebracht.

Dit project richtte zich in eerste instantie op een paar geïsoleerde paviljoenen, nadat ze eerder al verbouwd waren. De eerste stappen werden gezet toen de faciliteiten van het slachthuis in 1970 overbodig werden. De gemeenteraad renoveerde toen bepaalde gebouwen voor cultureel en administratief gebruik, waaronder Casa del Reloj dat de kantoren van het gemeentelijke district onderdak gaf, en de voormalige stallen die nu het hoofdkwartier zijn van het Nationaal Ballet. Het zou echter nog tot 2005 duren alvorens een speciaal bestemmingsplan goedgekeurd werd voor de totale transformatie van het gebied.

Cineteca

Matadero Madrid
*Churtichaga + Quadra-
Salcedo arquitectos*
2007-2011

De cinematheek is een spectaculaire filmruimte die een kant van het hoofdpaviljoen van het voormalige slachthuiscomplex van Madrid beslaat. Rond het Aczonatheater bevinden zich een polyvalente zaal, een filmset, de Documenta-archieven en een taverneterras. De Madrileense Architectengilde riep het uit tot het beste gebouw van 2012.

De nieuwe werken benadrukken het concept van de oorspronkelijke ruimte. Oud en nieuw gaan hand in hand in een scène waarin kunstlicht de hoofdrol speelt. De hoogtepunten zijn de kamers met muren van gevlochten oranje irrigatiebuizen die een mandenstructuur nabootsen. Deze schijnbaar gewichtloze ruimtes zijn verlicht met ledlampen die vakkundig in de buizen verwerkt zijn en een hemelse sfeer creëren. De 'mandmuren' vormen een schril contrast met de houten vloeren. Ze wikkelen zich rond de ruimte, filteren het licht en kanaliseren het als lampen. Om het lange dak te leggen, moesten de oorspronkelijke muren versterkt worden. De horizontale constructie werd verstevigd met platen uit gewapend beton.

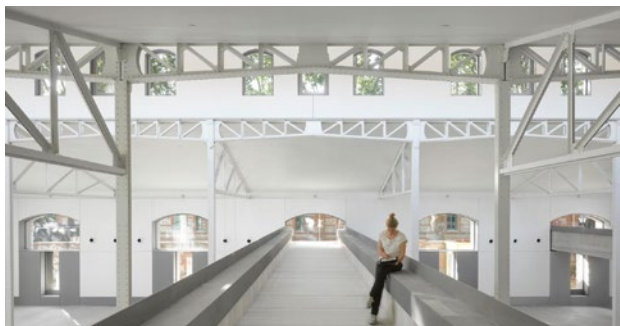
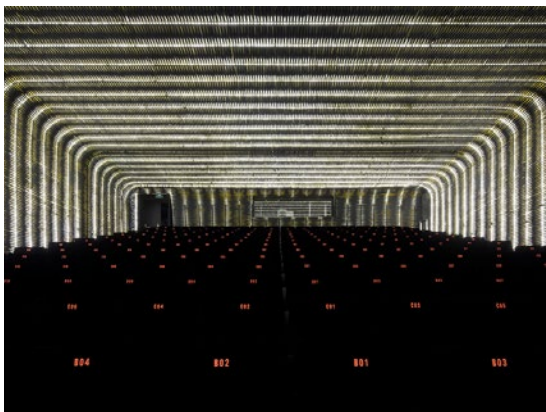
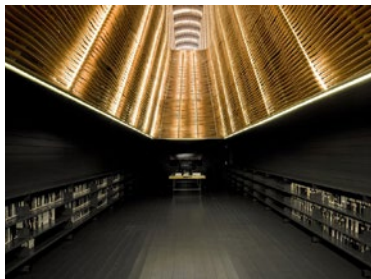
Casa del Lector

Matadero Madrid
Ensamble Studio
2012

In dit project zijn drie paviljoenen van het voormalige slachthuis van Madrid omgebouwd tot een grote culturele ruimte waar vooral het aanmoedigen van lezen centraal staat.

De architecten hebben geprobeerd om een gevoel van continuïteit te scheppen door twee aangrenzende paviljoenen samen te voegen en een enkele ruimte met dubbele hoogte te creëren. Hun ontwerp is geënt op de missie van deze instelling: het stimuleren van communicatie. Ze creëerden een nieuwe bouwkundige orde door geprefabriceerde balken uit gewapend beton te integreren die de stalen constructie van het kwetsbare originele gebouw ondersteunen. De bovenverdieping is bestemd voor onderzoek en scholing, met klaslokalen, een bibliotheek en een tentoonstellingsruimte. De begane grond is een open ruimte voor culturele activiteiten, overal zichtbaar verbonden met de bovenverdieping.

Het derde paviljoen herbergt kantoren en een auditorium. Het is herbouwd op basis van zijn originele vorm, maar dan met een gewelfde schil van aluminium latten.

STERKE ARCHITECTUUR MET LEIEN

Kermt [BE] - Claes - Vanoppen [Kermt]

Cielle [BE] - Ph. Bosquée [Marche-en-Famenne]

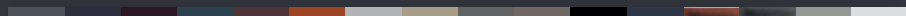

Barvaux [BE] - LRARCHITECTES [Tourinnes-Saint-Lambert]

**NIEUW!
SOLESIA
ONZICHTBAAR
ZONNEDAK**

Ga naar: www.solesiacalculator.com/nl

an **etex** company

Erik Wouters - Account Manager Dak - Kuiermansstraat 1 - 1880 Kapelle-op-den-Bos - België
Tel. +32 (0)15 71 71 71 - erik.wouters@eternit.be - www.eternit.be

Sociale huisvesting Mirador

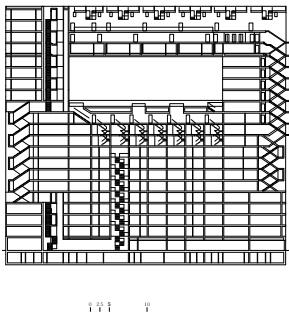
Avenida de Francisco Pi y
Margall 21

MVRDV

2001-2005

Dit sociaal woningbouwproject is ontworpen door de prestigieuze Nederlandse studio MVRDV in samenwerking met hun Spaanse partner Blanca Lleó Fernández. In 2005 is het woonblok door de gemeenteraad van Madrid uitgeroepen tot Beste Woningbouwproject.

Het gebouw maakt deel uit van het Sanchinarro Stedelijk Actieplan. Het transformeert de typologie van het klassieke gesloten woonblok door het bouwwerk te draaien en de rest van het perceel te gebruiken als openbaar terrein. In plaats van het conventionele appartementsgebouw, staat er nu een opeenstapeling van 126 woonruimtes rond een grote verticale binnenplaats in een toren met 21 verdiepingen. De verschillende flatmodellen, geclusterd in negen blokken die gescheiden worden door kleine circulatiekernen, zijn van buitenaf te onderscheiden door verschillende gevelmaterialen.

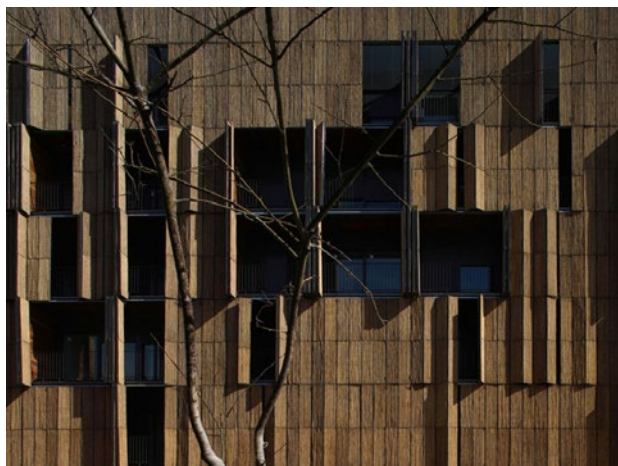
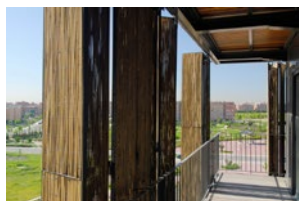
Sociale huisvesting Carabanchel

Calle Clarinetes 11
Foreign Office Architects
(FOA)
2006-2007

Dit bekende voorstedelijke blok sociale woningen is ontworpen door de architecten van de voormalige Foreign Office Architects-studio uit Londen: de Britse architecte van Iraanse oorsprong Farshid Moussavi en haar Spaanse partner Alejandro Zaera-Polo. In 2008 won het project de Award voor Architecturale Excellentie van het Koninklijke Instituut van Britse Architecten. Samen met de Vallecas Eco Boulevard vertegenwoordigde het project Madrid tijdens Expo Shanghai 2010, als voorbeeld van duurzame ontwikkeling voor een betere stedelijke toekomst.

Om een open gemeenschappelijke ruimte te creëren voor de buurt concentreerde het low-budgetproject alle units binnen een blok van 100 x 45m², zodat meer dan de helft van de kavel overbleef voor andere doeleinden. Zo lukte het de architecten om vier verschillende types appartementen van 13 meter lang – 93 units in totaal – over het hele volume te verdelen én ze allemaal een oost-westligging te geven.

De glazen puien van de buitenste kamers zijn omringd door een buitengang die ook dienstdoet als terras, met een façade uit bamboe die inmiddels uitgegroeid is tot hét karakteristieke kenmerk van het gebouw. Deze innemende muur van bamboe lamellen op een vouwframe wordt in de winter een thermische barrière tegen de gure winterse wind, terwijl hij in de zomer beschermt tegen de onverbiddelijke Spaanse zon. Hij geeft de gevel ook een interessant, altijd wisselend uiterlijk.

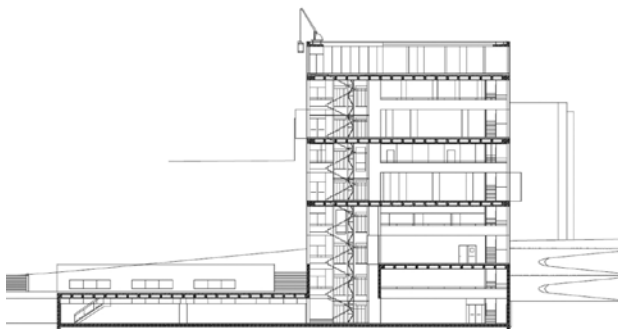
José Hierro bibliotheek

Avenida de Rafaela Ybarra 43

Ábalos & Herreros

2000-2003

Deze openbare bibliotheek is een kubus op een groot perceel in de Usera-wijk. Het project van 3.500m² ligt op een oneven ondergrond. Als oplossing ontwierpen de architecten een getrapte buitenplint die aansluit op een aangelegd plein. De belangrijkste voorzieningen zijn verticaal verdeeld met geminimaliseerde circulatiekernen waardoor open ruimtes ontstaan met een rustige sfeer.

Museo ABC

Calle Amaniel 29
Aranguren + Gallegos
arquitectos
2006-2010

Het ABC museum bevindt zich op wandelafstand van het Conde Duque-centrum en is het resultaat van de uitbreiding/herstructurering van de oude Mahou-brouwerij van architect José López Salaberry. De focus van de renovatie van dit industriële gebouw lag op de binnenplaats: een gemeenschappelijke ruimte die een link vormt tussen de brouwerij en het nieuwe gebouw. De architecten kozen ervoor om met een delicate ingreep de bakstenen gevel van het historische deel te behouden en deze te combineren met een hedendaagse loopbrug uit staal en glas. De loopbrug, die een café herbergt, mondt uit op het binnenplein – een geleidelijke overgang naar het stedelijke weefsel. Dit open, publieke plein is vrij toegankelijk via de hoofdingang van het museum onder het glazen atrium. Onder deze lange balkvormige oppervlakte bevindt zich de kelderverdieping die verlicht wordt via driehoekige openingen in de bestrating van het plein. Een gevel, uitgevoerd in dezelfde vormtaal, rijst naast de horizontale vlakke van de grond omhoog en maakt van het geheel een gezellige openbare ruimte, een foyer voor het gebouw.

Mercado de Barceló

Calle Barceló 6

Nieto Sobejano Arquitectos

2007-2014

Dit bouwwerk, gelegen in een van de drukste wijken van Madrid, kwam in de plaats van het voormalige marktgebouw dat met de grond gelijk gemaakt was. Het beoogde doel van de vermaarde architecten Enrique Sobejano en Fuensanta Nieto was een grootschalig stedelijk project dat zou zorgen voor een omvangrijke transformatie van dit dichtbevolkte gebied.

Het project bestaat uit drie verschillende delen, geïmplementeerd in drie aparte volumes die met elkaar verbonden zijn via een plein. De vrijstaande markt, het kloppende hart van het project, de plek waar alles begon, wikkelt zich rond een overdekte galerij. Dit is het centrale circulatiepunt voor de bezoekers. Het sportpaviljoen torent hoog boven de markt uit. Het dak is in werkelijkheid een groot plein dat een schitterend uitzicht biedt over de daken van de stad. Op dezelfde manier rijst de openbare bibliotheek de hoogte in, over het aangrenzende schoolplein, als afsluiter die het hele blok omtovert tot een integraal deel van de wijk. De doorzichtige witte glazen wanden geven het project een gevoel van eenheid en licht.

De transformatie van het Alonso Martinez-plein en het Barceló-plein benadrukt ook de homogeniteit van het project als een geheel.

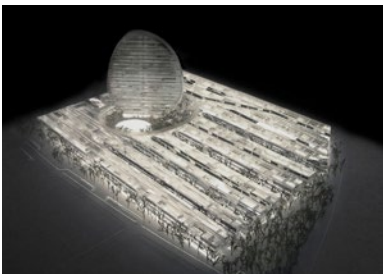

BBVA kantoorgebouw

Calle Saucedo 28
Herzog & de Meuron
2007-2015

Het nieuwe hoofdkantoor van de BBVA-bank is zonder meer een architecturale blikvanger aan de noordelijke rand van Madrid.

Architecten Herzog & de Meuron ontwierpen een introspectieve stad met een netwerk van steegjes en binnenplaatsen die het contact tussen het personeel van de verschillende afdelingen stimuleren. Het project ordent een reeks gebouwen rond een groot plein waarop een opvallende eivormige toren staat van 93m hoog. De gevel bestaat uit 49.000m² beglazing, beschut door zonwering uit glasvezel die de thermische prestaties van het gebouw verbetert, terwijl er toch in elke ruimte natuurlijk daglicht binnenstroomt.

BRICKS & BRICK SOLUTIONS

VANDERSANDEN
GROUP

NIEUW FORMAAT

LF 40

240 x 90 x 40 mm

Elegantie krijgt
een nieuwe dimensie.

VANDERSANDEN
BRICKS

Meer weten?

www.vandersandengroup.be

+32 (0)89 510 140

Ontdek de nieuwe Wasserstrich gevelstenen. Vers uit de oven.

NIEUW

501. HAGEN WS

502. HALDOR WS

503. BERIT WS

507. RUNAR WS

516. FLEMMING WS

Altijd op zoek naar nieuwe inspiratie voor uw bouwproject?

Mooie gevelstenen hebben cachet. Iets extra's. Soms niet te definiëren. Iets wat hen onderscheidt en daarom geknipt maakt voor net dat ene bouwproject.

Bekijk nu al de nieuwste Wasserstrich kleuren op de website en vraag de infobrochure en gratis stalen aan. Of bezoek ons in 1 van onze toonzalen (info op de website).

VANDERSANDEN
BRICKS

Meer weten?

www.vandersandengroup.be

PRAKTISCH

Contactpersonen Architectuurwijzer

Iris Peeters	+32 486 70 91 40
Tim Vekemans	+32 478 27 82 36
Roel De Ridder	+32 479 82 29 89

ADRESSEN

Dear Hotel

Gran Via 80

Restaurant Ana La Santa

Hotel ME Madrid
Plaza de Santa Ana 14

Restaurant Bosco De Lobos

Hortaleza 63

Fietsverhuur Bravo Bike

Calle Juan Alvarez Mendizabal 19

COLOFON

Productie:

Iris Peeters

Tekst:

Architectural Guide Madrid,
Buildings and Projects since 1919

Vertaling:

Hilde Neven en Christine Houtteman,
Verhalen Vertalen

Eindredactie:

Lieve Drooghmans, Pianta

Vormgeving:

Tim Willems, Shakkei

Met dank aan:

Roel De Ridder, Jo Janssen en Tim Vekemans

Architectuurwijzer (AW) is een culturele architectuurvereniging. AW is geworteld in Limburg, maar houdt de ogen open voor wat zich buiten de provinciegrenzen afspeelt – in Vlaanderen, de Euregio Maas-Rijn, Europa, de wereld.

Architectuurwijzer is een culturele actor. AW wakkert het debat over de rol van ruimteproductie aan en wijst op de band tussen het artistieke en het maatschappelijke. Architectuur wordt immers bewoond/ gebruikt/ervaren en heeft daardoor impact op de samenleving. AW stimuleert ontwerpers én gebruikers om prioriteiten te stellen en om over alternatieven te denken.

Architectuurwijzer is een denktank voor stedelijkheid. Stedelijkheid mag niet begrepen worden als synoniem voor verstedelijking. De focus ligt juist op het samen-denken van stad en land. Limburg kent een multipolaire ruimtelijke ontwikkeling. Het is een mozaïek van 44 steden en gemeenten die samen één geheel vormen: 'Stad Limburg'.

Architectuurwijzer is de motor van een netwerk. AW richt zich zowel tot het grote publiek als tot professionelen en verbindt hen rond actuele kwesties. Architecten, stedenbouwkundigen, politici, kunstenaars, vormgevers, studenten, onderzoekers, mensen in de straat... willen we betrekken bij grote en kleine ruimtelijke vraagstukken in het Limburgse landschap. Als onafhankelijke speler is AW daarvoor goed geplaatst.

Architectuurwijzer wordt mogelijk gemaakt dankzij de steun van C-mine cultuurcentrum en stad Genk sector Ruimte, stad Hasselt, Vlaamse overheid, Z33, A+, Architectura en privé-ondernemingen cpe, Cantillana, Desso, Eternit, Vandersanden Group, e.a.

info@architectuurwijzer.be
www.architectuurwijzer.be

cantillana

cpe

DESSO
A Tarkett Company

Eternit

VANDERSANDEN
GROUP

